

národní
úložiště
šedé
literatury

Národní systém nákupu elektronických informačních zdrojů

Svoboda, Martin
2013

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-161450>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Licence Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte dílo komerčně-Nezasahujte do díla 3.0 Česko

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 29.09.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

NTK

50°6'14.083"N, 14°29'26.365"E
Národní technická knihovna
National Library of Technology

Národní systém nákupu elektronických informačních zdrojů

Martin Svoboda

martin.svoboda@techlib.cz

TODAY

TOMORROW

Praha, 3. 10. 2013

Na úvod

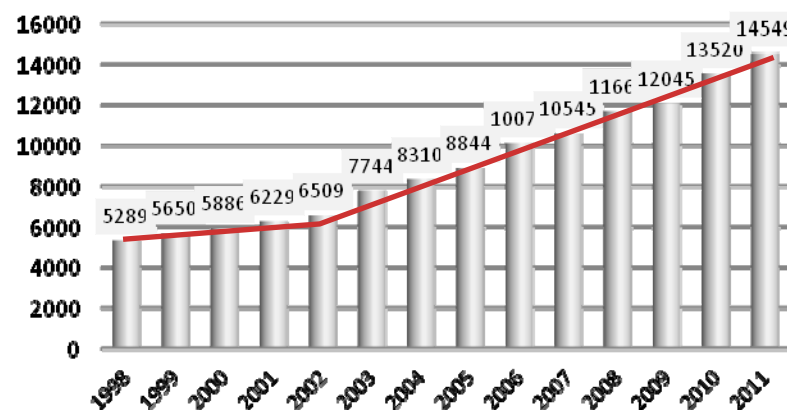
- Souhlasím s panem rektorem a dalšími předřečníky, že jde nejen o efektivní pořizování elektronických informačních zdrojů, ale o **system finanční podpory výzkumného provozu jako podstatného faktoru ekonomického rozvoje v celé šíři**, nákupem zdrojů počínaje, přes podporu otevřeného přístupu k publikacím až po hodnocení kvality výzkumu.
- Moje prezentace se nicméně soustředí na možný model celostátně organizované podpory nákupu elektronických informačních zdrojů.

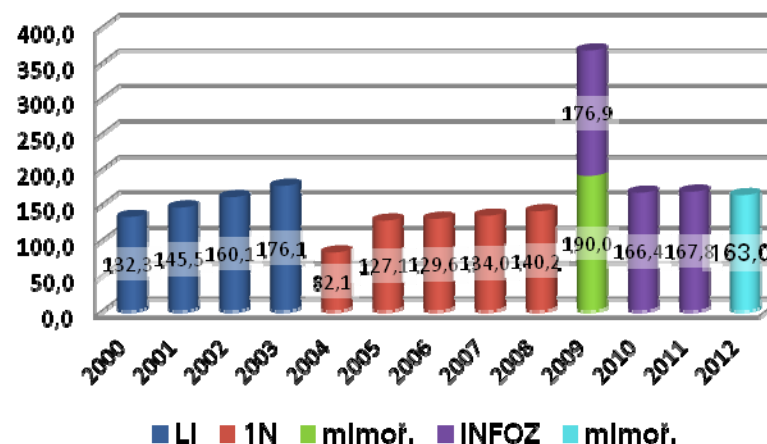
Východiska (1)

- Dosavadní programy podpory informační infrastruktury umožnily vybudování solidního portfolia elektronických informačních zdrojů, bez něhož je fungování výzkumného provozu v ČR již zcela nemyslitelné.
- Počínaje rokem 1997 byly prostředky přidělovány „soutěžním“ modelem. Ten vedl ke zvýšení efektivity, odstranění duplicit a významné koncentraci „konsorcií“: (program LB podpořil pouhé **dva** projekty mezi řadou dalších zaměřených na technickou infrastrukturu) první „zdrojový“ **LI** podpořil více než **60** projektů, **1N** – **36**, **VZ** – **18** a konečně **LR** – **9** (+ **8** projektů OP VaVpl).

Články českých autorů v db Scopus

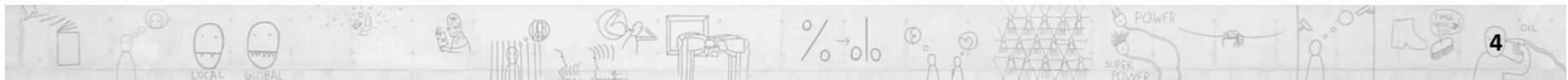

Roční částky podpory EIZ pro VaV

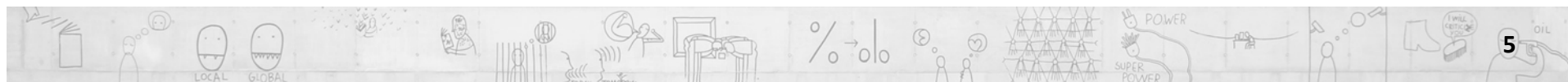
Východiska (2)

- K podstatnému zvýšení efektivity tedy již touto cestou nelze dospět, jde o historicky překonanou, a proto zcela nevhodnou formu podpurného opatření. „Rozdvojení“ nástrojů podpory na Prahu (LR) a „mimo Prahu“ (OPVaVpl) to jen potvrdilo a situaci zkomplikovalo.
- Stanovisko Rady pro výzkum, vývoj a inovace č. 270/A6-a ze dne 24. února 2012 zkrátilo program „Informace – základ výzkumu“ do roku 2017 s odůvodněním: ***Je třeba změnit stávající způsob podpory financování elektronických informačních zdrojů (EIZ) ze státního rozpočtu, inspirovat se modely úspěšnými v zahraničí, vytvořit koncepční model finanční podpory EIZ, jako základní nezbytné informační infrastruktury pro VaV, ...***

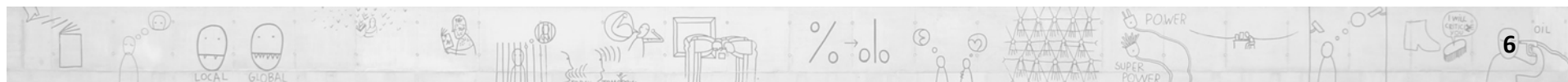
„Návrh implementace ... nákupu EIZ“

- S vědomím jasně artikulované potřeby zadala NTK v rámci projektu podpořeného z OP LZZ zpracování studie nového způsobu poskytování podpory.
- Studie „Návrh Implementace jednotného systému plánování nákupu EIZ do ČR “ (pracovně CzechELib) zpracovaná experty fy Deloitte
 - rámcově zhodnotila současný stav nákupu a zpřístupňování EIZ v ČR,
 - analyzovala příklady nejlepší praxe – modely centrálního nákupu EIZ v zahraničí (Finsko, Norsko, Velká Británie, Nizozemsko, Slovensko),
 - na základě těchto poznatků navrhla model změny způsobu plánování, řízení nákupu a zpřístupnění EIZ pro ČR,
 - a to včetně organizační struktury, návrhu právní formy, ekonomického zhodnocení modelu, odhadu investičních a provozních nákladů, harmonogramu implementace a potřebných legislativních změn.

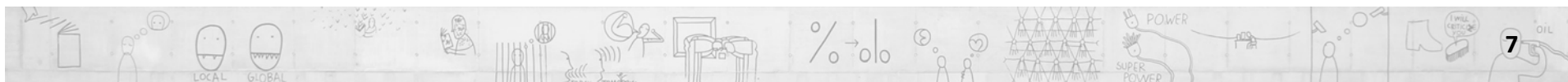
Slabiny stávajícího modelu

- Administrativní zátěž:
 - například 6 velkých univerzit (UK, MU, UP, UTB, UPa, JČU) se účastnilo (INFOZ) více než 10 projektů a jednaly s více než 9 dodavateli
- Roztříštěné vyjednávání – oslabení vyjednávací pozice:
 - více institucí jedná s týměž dodavatelem - naplno se projevilo v rozdělení LR + OP VaVpl
- Špatná zpětná vazba:
 - centrálně nedostupné statistiky neumožňují hodnotit efektivitu vynaložených prostředků ani institucionálně, ani celostátně

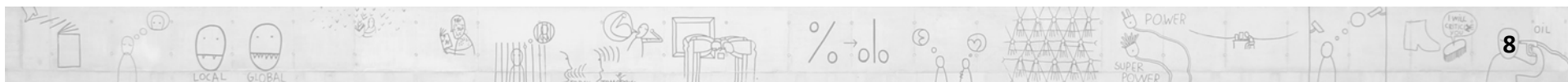
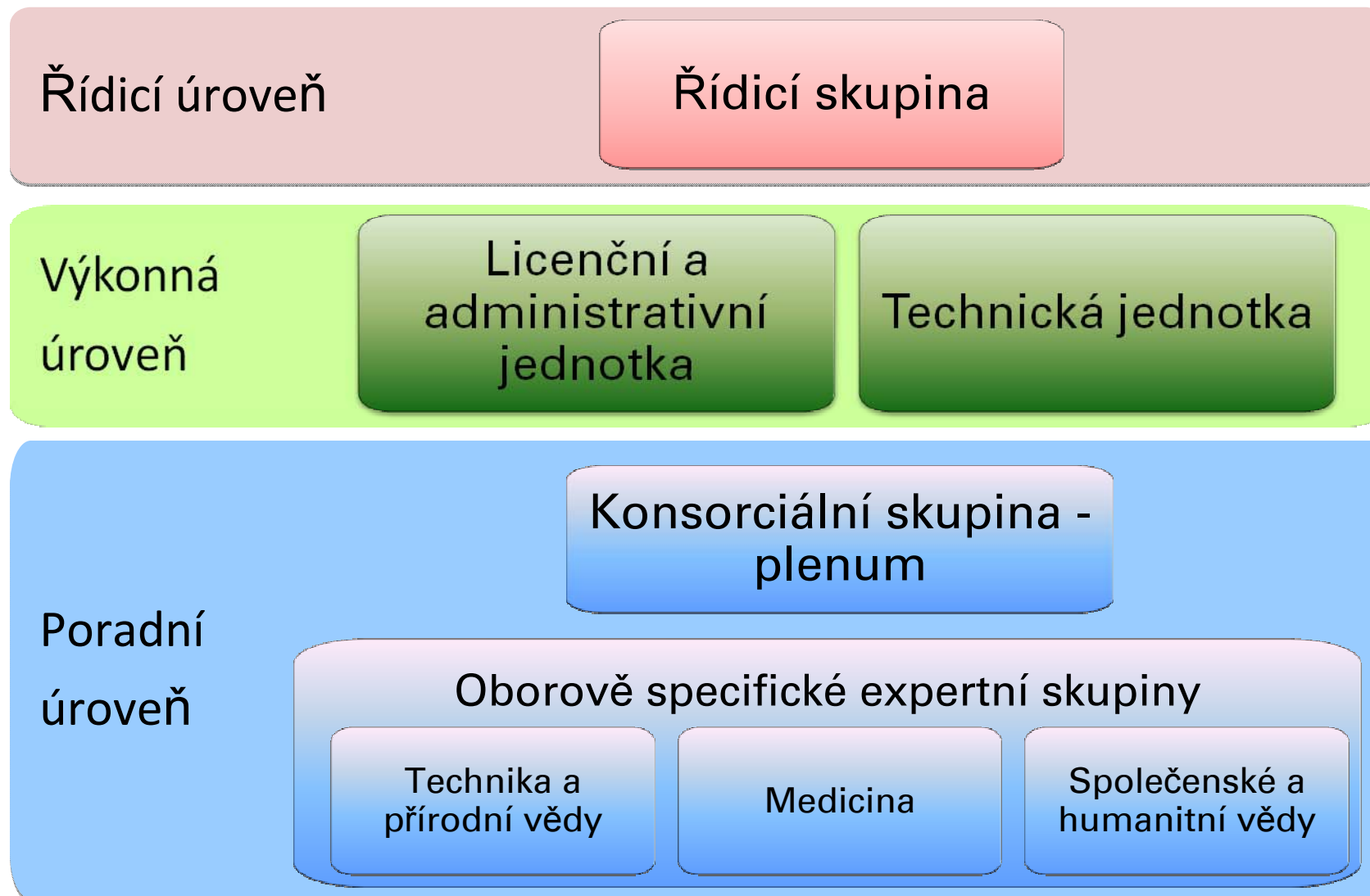

Principy návrhu

- Autonomie organizací v rozhodování o nákupu
- Centralizace vyjednávání licenčních podmínek a cen (licenční a administrativní jednotka)
- Vyvažování úrovně podpory podle využívání zdrojů
- Klíčové aspekty rozhoduje Řídící skupina (zástupci MŠMT, RVŠ, AV ČR, RVVI, MK ČR)
 - Jmenuje ředitele a schvaluje strategii
 - Schvaluje celkovou šíři nabídky EIZ
 - Schvaluje redukce nebo zvýšení finančních prostředků pro jednotlivé účastníky
- Oborově-specifické skupiny (technika a přírodní vědy, medicína, společenské a humanitní vědy) zajišťují vyváženost podle specifických potřeb oborů
- Vyhodnocování statistik využití
- Jednotná prezentace, jednotný marketingový postup
- Spolupráce se zahraničními organizacemi; účast v mezinárodních konsorciích na nákup EIZ
- Maximální využití stávajících znalostí a kompetencí

Organizační struktura

Řídicí skupina

Vrcholný orgán CzechELib

Schvaluje všechna strategická rozhodnutí

Pravidelně se schází 4x ročně, po plném zavedení 2x ročně

5 – 7 zástupců: RVVI, AVČR, KR/RVŠ, MŠMT, MK, jiné resorty?

+ tajemník

1 fte: ředitel CzechELib

Licenční a administrativní jednotka

Obchodní/vyjednávací orgán

3 fte: vyjednávání a komunikace s vydavateli s pomocí externistů

3 fte: administrátoři institucionálních účtů, komunikace s experty a ŘS, dotazy, zprávy, interní fungování

1 fte: expert na smluvní právo

Technická jednotka

Technická podpora

2 fte: zajištění technické podpory s pomocí externistů

Konsorciální skupina – plenum

„Valná hromada“

Schází se jednou ročně

Celkem okolo 150 zástupců všech členských organizací

Vyjadřují se a připomínají strategii

SSH

M

ST

Expertní skupiny:

technika a přírodní vědy

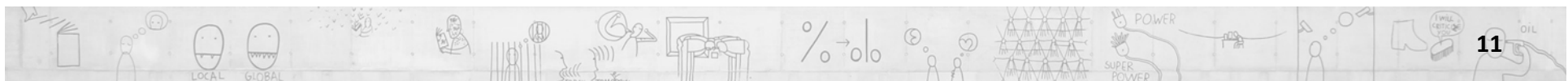
Representace účastníků

Každá skupina 5 – 9 expertů + zahraniční expert

Vytvářejí strategii

Procesy

- Studie podrobně analyzuje procesy potřebné pro fungování centra a role jednotlivých složek v nich:
 - strategické řízení pokrytí informační infrastruktury VaV,
 - financování,
 - návrhy a rozhodování o pořízení EIZ,
 - vyjednávání licenčních podmínek,
 - komunikace s dodavateli,
 - administrace a fakturace,
 - statistiky a jejich vyhodnocování,
 - spolupráce se zahraničními institucemi,
 - výroční a hodnotící zprávy,
 - dodávání nedostupných článků pomocí služby MVS

Právní a ekonomické posouzení

- Centrum vznikne po 1. 1. 2014, tedy v době platnosti nového Občanského zákoníku.
- Studie předpokládá využití nového typu právnické osoby: spolku (podobného dosavadnímu sdružení), to by vyžadovalo legislativní umožnění účasti příspěvkových organizací.
- Měřitelné ekonomické přínosy se podle studie blíží 70 mil. Kč.
- Předpokládá se úspora zlepšenou vyjednávací silou a dlouhodobostí smluv. **Nejsou** započteny úspory nákladů množství současných vyjednávacích týmů.

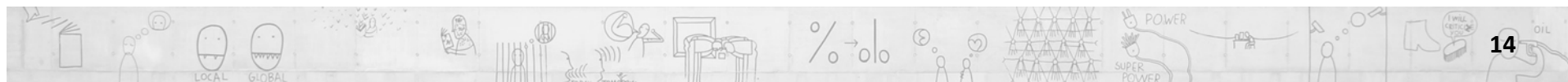
Harmonogram implementace

- 2018** – musí být zajištěna kontinuita zdrojů dnes zajištěných z LR resp. OP VaVpl
- 2017** – Centrum musí být do té míry funkční, aby sjednalo potřebné smlouvy
- 2016** – Centrum musí být právně, organizačně, finančně i personálně ustaveno a vybaveno
- 2015** – novely zákonů 218/2000 Sb., 219/2000 Sb. a 130/2002 Sb., řídící dokumenty Centra
- 2014** – předložení návrhu a rozhodnutí MŠMT, schválení RVVI, vláda
- 2013** – konsensus akademické / výzkumné obce a exekutivních orgánů o potřebě Centra

Cíl

- Vytvořit jednotku, která bude schopná:
 - sejmout břemeno přípravy desítek projektů z týmů, pro něž to není smysl jejich práce,
 - svou vahou dosahovat lepších cen než samostatní vyjednávači nebo konsorcia,
 - zavést a udržovat jednotnou cenovou politiku jak vůči dodavatelům, tak vůči účastníkům,
 - vyjednávat dobré ceny pro všechna „konsorcia“ kromě těch velmi malých, těm poskytovat metodickou pomoc a podporu,
 - poskytovat kvalitní zpětnou vazbu účastníkům i poskytovateli podpory.
- První krok: ustavení přípravného výboru, příprava materiálu pro MŠMT, AV ČR a RVVI, zpracování studie proveditelnosti,...

Úplný text studie

Návrh implementace jednotného systému pro nákup EIZ

najdete v repozitáři NTK na <http://repozitar.techlib.cz/>,
zkráceně <http://goo.gl/JV58Fs>

Děkuji za pozornost

martin.svoboda@techlib.cz

Sir Tim Berners-Lee

for Nobel prize !

